

VÕRU MUUSIKAKOOL TAVAÕPPE AKORDIONI ÕPPEKAVA

1. EESMÄRGID

Klassikalise muusika tavaõppe õppekava rakendamine annab lastele ja noortele võimaluse saada ülevaatlik muusikaajaloo tundmine, elementaarne muusikaline kirjaoskus ja hea pillimänguoskus. Muusikaõpingute abil avardatakse õppurite silmaringi, hoitakse ja õhutatakse muusikahuvi, et aidata orienteeruda eri ajastute muusikastiilides, kontserdikülastaja ja harrastusmuusikuna. Nominaalne õpiaeg kestab 7 aastat. Õppeaastas on 35 õppenädalat.

2. ÕPPEAINETE LOETELU

Õppeained	noorem aste				vanem aste		
	I tase		II tase		III tase		
	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	1. aasta	2. aasta	3. aasta
akordion	1	1	1	1	1	1	1
solfedžo	1	1	1	1	1	1	1
muusikalugu				1	1	1	1
koosmusitseerimine			1	1	1	1	1
lisapill*				0,5	0,5	0,5	0,5

* valikaine

3. AINEKAVAD

3.1. Õppeaine nimetus: AKORDION

Maht tundides: 1 akadeemiline individuaaltund nädalas jaotatuna kahe korra peale (õppeaastas 35 tundi)

Õpetuse eesmärgid

Lähtudes õpilase muusikalistest eeldustest, omandada akordionimängu oskused ning isiklik loov lähenemine erinevatele muusikateostele

Õppeaine programm:

I ja II taseme õpilase algteadmised akordionist:

Õige pilliasend, kätehoid pillimängul, pingevaba kehahoid, lõõtsa juhtimine ja töö lõõtsavahetusega, tooni kujundamine, mõlema käe mängutehnika arendamine, algteadmised strihhidest, fraseerimisest, tempost ja dünaamikast; arendada enesekuulamise oskust.

III tasemes on olulisem süvenenud ja väljendusrikas musitseerimine; tehniline vabadus; teoste sisu lahtimõtestamine ja vormianalüüs; esinemiskindlus.

Õppeaasta jooksul omandatud repertuaar peab olema mitmekülgne – sisult ja faktuurilt, sisaldama erinevaid fakteure, olema emotsionaalselt ja tehniliselt arendav. Õppekava peaks sisaldama eesti autorite ja kaasaja heliloojate teoseid.

Noodilugemine.

Akordioniõpetuse olulisemaid külgi on noodilugemise arendamine. Sellel on suur praktiline väärtus uue repertuaari õppimisel. Looduse poolt kaasa antud ladus noodilugemisoskus on vähestel õpilastel, kuid seda on võimalik arendada. Alustada tuleks algõpetusest ja jätkata järjepidevalt kogu õppeaja vältel. Akordionimuusika kirjutatakse tavaliselt kahele reale ning seetõttu peab tähelepanu olema suunatud üheaegselt nii vertikaals kui horisontaals. Hea noodilugemisoskus põhineb nägemise, kuulmise ja motoorika koostööl. On oluline ühendada omavahel oskus lugeda silmadega teksti ja peatusteta sujuv mäng, mis alluks kuulmiskontrollile. Esimesel õppeaastal ei erine noodist loetavate ja õpitavate palade raskusaste. Soovitav on õpetajal koos õpilasega mängida kergeid ansamblipalu: erinevaid töötlusi, ka populaarset muusikat. Järgmistel aastatel on materjal klassitaseme paladest kergem, valikulisem.

Ansamblimäng.

Ansamblimäng on sobiv võimalus musitseerimiseks juba algõpetuse esimestest tundidest alates. Soovitav tegeleda kogu õppeaja vältel. Hea oleks anda õpilasele võimalus mängida ka erinevates pillikoosseisudes: akordion/klarinet (saksofon või muu puhkpill), kannel, kitarr jne. Oluline on sobiva ning mitmekülgse repertuaari leidmine ja selle kohandamine vastavale koosseisule.

MÕISTED

Palade õpetamisel vajaminevaid muusikalisi termineid (dünaamika märgid, tempo terminid, artikulatsioon; lõõtsavahetuse märgid ja strihhid)

LISATEGEVUSED

Kontsertide küllastamised

Kontserdid üldhariduskoolides

Orkestri- (pilli) laager

Meistriklass Eesti interpretidelt 1 kord õppeaastas

jm. huvitavad kiiresti tulevad ja minevad mõtted

ESINEMISTE KORD

1) lavakultuur (esinemiskultuur)

2) alates 2.aastast õppeaasta jooksul esineda vähemalt kahel korral lisaks kevadisele arvestusele/eksamile

Alates 2.aastast heliredelite arvestus 2x aastas soovituslikult

NÕUDED HELIREDELITELE

I tase

2.aasta C, G, – duurid, tutvumine a - molliga

KK, 3-häälsed akordid

II-poolaastal Duur – 2 oktavit, moll – 1 oktav

II tase

1.aasta C-, G-, D-, F- duur ja a-moll heliredelid, pikk kolmkõla, 3-häälsed akordid koos kätega (*legato*, *non legato*), 2.oktaavis. I kiiruses

2.aasta C-, G-, D-, F-, Bb- duur ja a-, e-, d-moll heliredelid, pikk kolmkõla ja 3-häälsed akordid 2.oktaavis, I ja II kiiruses.

III aste

- 1.aasta C-, G-, D-, A-, F-, B-duur ja a-, e-, h-, d-, g- moll heliredelid, pikk kolmkõla ja 3-häälsed akordid, 2 oktaavis, *legato* ja *non legato*. Soovitav kolmes kiiruses.
(Soovitavalt mängida lihtsamate heliredelite neljahäälsed murdakorde).
- 2.aasta C-, G-, D-, A-, F-, B-, Es-duurid ja a-, e-, h-, fis-, d-, g-, c-mollid, pikk kolmkõla kahes oktaavis, *legato*, *non legato* ja *staccato*. Kolmes kiiruses. Soovitavalt tutvuda neljahäälsed murdakordide ja D7 mänguga kahes oktaavis, koos kätega.
- 3.aasta Korrata kõik heliredelid, pikk kolmkõla *legato*, *non legato* ja *staccato* ning 3-häälsed akordid. Kolmes kiiruses. Soovitav mängida ka neljahäälsed murdakordid, tutvuda kromaatilise heliredeliga.

löötsavahetused - heliredelites –4 löögi järel, KK-des 3 löögi järel

I kiirus – 1-löögilised noodid, II kiirus – 1/8 noodid ja III kiirus – 1/16 noodid

TASEMENÄITAJAD

I tase

1.aasta

Tutvustada eesti muusikat, rahvalaule, lastelaule, soovitatav polüfoonilistel alustel väikesed harjutused.

2. aasta

Igal veerandil läbi võtta üks etüüd ja vähemalt kaks pala.

Alustada polüfoonia õpetamisega: kaanonid, imitatsioonid, lihtsad palad.

1. Eesti rahvalaul - Hiir hüppas
2. Rootsi rahvalaul - Kas tunned Liisukest
3. Ameerika trad. - Old MacDonald
4. Inglise trad. - What shall we do with drunken sailor

II tase

1.aasta

Õppeaasta jooksul 3-4 etüüdi ja 5-6 pala s.h. 1 klassikaline (barokk või polüfooniline pala).

2.aasta

Õppeaasta jooksul 3-4 etüüdi, 1 klassikaline, barokkteos või polüfooniline pala, 1 variatsioon või muu suurvorm, 3-4 eriilmelist pala, (nende hulgas ka kergemast žanrist, rahvamuusikast vms).

1. J.S.Bach. Menuett d-moll
2. Trad. My Bonnie
3. V.Burinskas. Talvemuinasjutt
4. Eesti rahvalaul - Kuusalu süit
5. S.Bethmann. Esimene fokstrott

III tase

1.aasta

Õppeaasta jooksul 3-4 etüüdi, 1 polüfooniline- või barokkteos, 1 suurvorm (kumbki eri poolaastal), 4 pala (erinevad tehnikad; -muusikastiilid; -ajastud; -iseloomad, jne).

2. aasta

Õppeaasta jooksul 3-4 etüüdi, 1 polüfoonia või barokkteost, 1 suurvormi

(sonatiin, rondo, variatsioonid, väike süit v.m), 4-6 pala (virtuoosne, kaasaegne, rahvamuusika, jazz-, pop- vms teos).

3. aasta

Valmistatakse ette lõpueksami kava: üks polüfoonia, barokkteos või suurvorm ja kaks erineva karakteriga pala (neist üks võib olla etüüd või koosneda 2-3 kergemast süidi osast; ühe pala võib esitada ansamblis).

1. J.Pachelbel. Fuuga
2. J. Gart. Sügavais mõtteis
3. P.Frossini. Heas tujus I hääl.
4. U. Jutila. Unekott

NÕUDED TASEME LÕPUL

I tase – ARVESTUS 2 eriilmelist pala,

II tase – EKSAAM esitada peast kolm teost: 1 klassikaline pala (polüfoonia, barokkteos, suurvorm või kaasaegne teos); 1 kiirem, tehnilisem pala; 1 aeglasem, laulvama iseloomuga pala

III tase – EKSAAM esitada peast kolm teost: üks polüfoonia, barokkteos või suurvorm ja kaks erineva karakteriga pala (neist üks võib olla etüüd või koosneda 2-3 kergemast süidi osast; ühe pala võib esitada ansamblis).

ÜLEMINEKU KONTSERTID

I tase 1. aasta – õppeaasta lõpetamisel esitada kas eriilmelist pala

II tase 1. aasta – Õppeaasta lõpetamisel esitada peast kaks pala: 1 klassikaline ja 1 karakterpala (kergemast zhanrist, rahvamuusika või selle töötlus, vms).

III tase 1. aasta – Õppeaasta lõpetamisel esitada peast kaks erineva iseloomuga teost (neist üks tehniline).

III tase 2. aasta – Õppeaasta lõpetamisel esitada peast kolm teost: üks polüfoonia, barokkteos või suurvorm ja kaks erineva karakteriga pala (neist üks võib olla etüüd).

SOOVITATAVAD REPERTUAARIKOGUMIKUD

Kulpowicz, W. Etiudy na akordeon I. Polskie, 1961.

Karu, V. Akordioniõpik. Tln., 1986.

Luck, H. Lieder, Tänze, Vortragsstücke. Leipzig, 1985.

Rebane, H. Minu akordion. Tln., 1995.

Bethmann, I. Akkordeon im Kinderland. Leipzig, 1957.

Holm, L. Spela Dragpel. Stockholm, 1992.

Step I B. Hohner Verlag : Frossingen, 1988.

Esenmann, M. Akkordion Schulwerk Band I B 1986

Bartók Karola. Harmonika Etüdök. Budapest 1964

Rebane, H. Polüfoonia album akordionistidele. 1997.

Rebane, H. Akordionalbum 2004

Bartók Karola. Sonatinalbum. Budapest, 1967.

Valpola, H. Klounid. Matth. Hohner Ab Musikverlag, 1985.

Bartók Karola. Kis Elödasi Ddarabok. Budapest 1967

Vabariikliku akordioniõpilaste konkursi palad 1994

3.2. Õppeaine nimetus: KOOSMUSITSEERIMINE

Maht tundides: II tase 1 rühmatund nädalas; III tase – 1 rühmatundi nädalas.

Õpetuse eesmärgid:

Koosmusitseerimine annab oskuse kuulata kaasmängijat ja kogu gruppi tervikuna, oskuse sinna maitsekalt „sulanduda“, arendada rütmitunnet, oskust pause lugeda, jälgida ansambli eesmängijat ja dirigenti. Orkestris ja ansambelis mängitav repertuaar peab olema jõukohane ja soodustama õpilase edasist arengut.

Harjutus või pala peab õnnestuma esimesel katsel, kahjulik on nn. proovimise harjumus. Orkestri või ansambli kõlakvaliteet, mängukultuur ja repertuaari omandamise kiirus sõltuvad iga pillimängija muusikalisest haritusest ning kogemustest oma oskusi praktikas rakendada. Koosmusitseerimise arendamisega saame kinnistada õpilase muusikalist kirjaoskust.

Õppeaine programm:

Koosmusitseerimise all mõistame pillimänguoskuste rakendamist nii ansambelis kui ka orkestris. Koosmusitseerimise ainekava koostamisel on aluseks võetud õiged algõpetuse põhimõtted lähtudes akordioni ainekavast.

Koosmusitseerimisega tuleb hakata tegelema juba alates I klassist, mängides alguses koos õpetajaga eriala tunnis, hiljem sobivas koosluses kaasõpilastega. Õppeprotsessis on väga oluline koosmängu osa suurendamine. Soovitavalt võiks koosmänguks olla eraldi tund I klassis alates II poolaastast 0,5 tundi ja II klassis 1tund. Alates III klassist peavad õpilased osalema orkestri- või õpilaste vähesuse tõttu ansamblimängu töös. Orkestris või ansambelis on III klassi õpilane võimeline musitseerima ka minimaalsete oskustega. Dirigent või ansambli juhendaja on eeskätt siiski õpetaja, kes arvestab õpilase vanust ning õpilase individuaalset võimekust. Orkestritundide arv nädalas on 2 tundi. Ansambelitundide arv sõltuvalt koosseisust 1 või 2 tundi nädalas.

Orkestriklass peab laiendama õpilase teadmisi muusikast. Tähelepanu tuleks pöörata muusikalisele kirjaoskusele, strihhidele, muusikastiilidele, artikulatsioonile, tempoterminele ja dünaamikale, nende kasutamisele. Oluline on kontrollida rütmipulssi, samuti rütmi täpset lugemist.

Repertuaarina võib lisaks trükitud ansamblinootidele kasutada ka tänapäeva koolide laulikuid, populaarseid laule, jõululaulude seadeid jm.

Hindamisel antakse õpilase tööle kas sõnaline (analüüs/hinnang) või hindeline hinnang. Poolaasta lõppemisel pannakse hinne ka tunnistusele.

Orkestris ja ansambelis osalemise juures on oluline ka korralik kohalkäimine, põhjusega puudumised kajastuvad ka hinded.

Dirigendi kui ka ansambli juhendaja ülesandeks on leida üles need punktid, mis õpilasi motiveerivad. Näiteks tuleks meeles pidada, et õpilane teeb heal meelel seda, mis talle tundub huvitav ja meeldiv (repertuaar). Eeskujuks on ikka õpetaja meeldiv mäng või huvitavalt ja innustunult läbiviidud orkestritunnid. Heaks ajendiks on kindlasti musitseerimine koos õpetajaga. Õpilasi tuleks kiita ja esile tõsta. Motiveerivad võivad olla ka edukad kontserdid.

Lisategevused

Kontsertide külastamised

Esinemised erinevatel kontsertidel (kooli kontserdid, jne.)

Muusika kuulamine erinevatelt helikandjatelt

Võimalusel osavõtt festivalidest (Võru akordionimuusikapäevad) ja õppelaagritest.

Repertuaari näited

Noorem aste

Trad. Arr. L.Holm. Elvira Madigan (1)
Itaalia viis. Arr.L.Holm. Veneetsia karneval (1)
J.Harlen. arr.V.Tammann.Puiestee-kassi laul (2)
E.Taube. arr.L.Holm.Nokturn (1)
Trad. Arr.L.Holm. My Bonnie (1)
L.Holm. Gusvig Argentinas (3)
T.Nilsson. Mon Ami (3)
Towne/Hadjidakis, arr.L.Holm. Never on Sunday (1)
F.Händel, arr.V.Tammann. Fughetta (4)
E.Presley, arr.V.Tammann. Love Me Tender (4)
W.Kahl. Kiddy-Rock (7)

Vanem aste

W.C.Handy, arr.H.Rebane. St Louis Blues (5)
G.Gershwin, arr. N. Nikandrovs. The man I Love
T.Pigethy, arr.V.Tammann. Fugett nr 13 (2)
L.Holm. Prantsuse visiit (6)
A.Piazzolla, arr.L.Holm. Libertango (6)
I.Berlin, arr.T.Kalluste. White Christmas
R.Valgre, arr.L.Holm. Ma loodan, et saan sellest üle (8)
G.P.Reverber, arr.O.Kalluste. Skertso
J.Schmieder. Roking Kids
A.C.Jobim, arr.L.Holm. Mojave (3)
R.Ruiz, arr.V.Tammann. Kuuba viis (2)

Kogumikud

1. Holm, L. Spela Dragspel. Stockholm 2006
2. Tamman, V. Akordioniansamblid 3, Pärnu 2006
3. Holm, L, VAMP 2005
4. Tammann, V. Akordioniansamblid 2, Pärnu 2005
5. Akordioniliidu leht
6. Holm,L. Sprla mera Dragspel. Meodialbum. Stockholm 1994
7. Kahl,W.Kiddy-Rock. Trossinger 2005
8. Holm,L. VAMP 2007
9. Schmieder, J. Roking Kids 2005